

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 247

van **BART TOMMELEIN**

datum: 22 maart 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Brexit - Impact juridische procedure EU-Verenigd Koninkrijk

De scheiding tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk (VK) loopt niet van een leien dakje. Meermaals communiceerden de media over problemen en disputen tussen beide handelspartners. Dat is niet gunstig voor de zekerheid en stabiliteit die men wenst op te bouwen in een toekomstig partnerschap.

Op 15 maart 2021 heeft de Europese Commissie het Verenigd Koninkrijk officieel een schriftelijke aanmaning ('letter of formal notice') gezonden wegens schending van de materiële bepalingen van het Protocol betreffende Ierland en Noord-Ierland en van de verplichting om in goede trouw te handelen in het terugtrekkingsakkoord. Dit is de start van een formele juridische inbreukprocedure (artikel 258 VWEU) tegen het Verenigd Koninkrijk. De Europese Commissie stelt dat het de tweede keer is in maar liefst zes maanden tijd dat de Britse regering het internationale recht schendt.

1. Kan de minister toelichten voor welke concrete feiten de Europese Commissie het VK voor het Hof van Justitie van de Europese Unie daagt? Wat is er precies gebeurd? Wat zeggen de bepalingen van het Protocol betreffende Ierland en Noord-Ierland hieromtrent?
2. Hoe schat de minister de kans in dat de Britten eind deze maand aan tafel gaan zitten met de Europese Unie om alsnog een juridische procedure te vermijden? Werd de minister hieromtrent geïnformeerd? Wordt hij daarbij betrokken?
3. Kan de minister toelichten wat de impact zou kunnen zijn van deze juridische procedure voor het Hof van Justitie van de Europese Unie op het handelsakkoord?
4. Indien het zou kloppen dat het VK opzettelijk het Protocol betreffende Ierland en Noord-Ierland zou schenden in de optiek om aan te tonen dat het niet werkt, zou dit effect kunnen hebben op de nog niet afgeronde ratificatie door het Europees Parlement? Wanneer zal het Europees Parlement zich daarover definitief buigen?
5. Zorgt deze procedure ervoor dat er naar een harde grens wordt gegaan tussen Ierland en Noord-Ierland? Wat is de impact op het Goede Vrijdagakkoord?
6. Hoe reageren de Britten omtrent de officiële start van een juridische procedure? Bestaat de kans dat ook zij unilaterale tegenmaatregelen zullen nemen? Wat kunnen de gevolgen zijn voor Vlaanderen en de belangrijkste Vlaamse getroffen sectoren?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 247 van 22 maart 2021

van **BART TOMMELEIN**

1. Onder de verdragstekst van het Iers Protocol – dat onderdeel vormt van het Terugtrekkingsakkoord – moeten er controles plaatsvinden op goederen die vanuit Groot-Brittannië op het Ierse eiland aankomen. Er was een gratieperiode voorzien voor bepaalde controles in de Ierse Zee, om chaos in de eerste maanden na afloop van de transitieperiode te vermijden. Deze gratieperiode liep af eind maart. De Britse regering kondigde op 3 maart jl. echter aan dat het op unilaterale wijze bepaalde gratieperiodes zou verlengen met betrekking tot grenscontroles in de Ierse Zee, zonder consultatie of instemming van de Europese Unie (EU). Dit gaat in tegen de gemaakte afspraken onder het Iers Protocol.

De Europese Commissie heeft daarop beslist om een formele notificatiebrief over te maken waarin ze verduidelijkt dat deze beslissing van de Britse regering een inbreuk vormt op de verdragsbepalingen van het Iers Protocol.

De grootste bezorgdheden aan Europese zijde gaan over de uitvoering van het regime inzake (fyto-)sanitaire goederen (SPS) en de constructie van grensinspectieposten.

2. Beide partijen zitten op regelmatige basis samen over de implementatie van het Iers Protocol, meer bepaald in het gespecialiseerd comité dat daarvoor specifiek is opgericht. De Europese lidstaten – met Belgische vertegenwoordiger – sluiten ook aan bij deze gesprekken. De gesprekken verlopen in een constructieve sfeer. Bedoeling blijft nog steeds om een verdere juridische escalatie te vermijden. Moest toch blijken dat er geen koerswijziging komt van de Britse regering, dan zou er kunnen geopteerd worden om de reikwijdte van de inbreukprocedure te vergroten.

Naast de lopende juridische procedure is er ook een politieke dialoog gestart. De EU heeft midden maart een brief gestuurd aan de Britse regering waarin ze vroeg om aan de hand van een *roadmap* de nog uitstaande technische en operationele problemen op korte termijn op te lossen. De Commissie identificeerde in totaal meer dan twintig uitstaande problemen, onder andere toepassing van de BTW-wetgeving, toegang tot IT-systemen, toepassing tariefcontingenten. De Britse regering is op deze vraag ingegaan en heeft op 31 maart jl. een eerste versie van een *roadmap* bezorgd aan de Europese Commissie. Dit komt niet tegemoet aan de verwachtingen van de EU, en is slechts een eerste stap naar de effectieve *roadmap* op basis waarvan verder gewerkt kan worden. De Europese Commissie zal nu een eigen versie van *roadmap* (tegenvoorstel) presenteren, op basis van de lopende technische discussies. Die zal eerst met de lidstaten besproken worden alvorens over te maken aan het Verenigd Koninkrijk (VK).

De Vlaamse Regering wordt doorlopend op de hoogte gehouden van de besprekingen tussen de Europese Commissie en de Britse regering via de Raadswerkgroep VK. Een federale diplomaat vertegenwoordigt daar de belangen van België en via de intrafederale werking worden in deze werkgroep ook vaak Vlaamse bezorgdheden aangekaart.

3. Deze juridische procedure is gelinkt aan het Terugtrekkingsakkoord dat het vertrek van het VK uit de EU formeel uiteenzet. Het Handels- en Samenwerkingsakkoord (TCA) is een ander internationaal bindend akkoord tussen de EU en het VK dat de toekomstige relatie regelt. Eventuele juridische gevolgen van de lopende inbreukprocedure moeten dan ook voornamelijk gezien worden in het licht van het Terugtrekkingsakkoord en niet in de context van het handelsakkoord.
4. Het Iers Protocol maakt deel uit van het Terugtrekkingsakkoord dat volledig in werking is getreden begin 2020. Het Handels- en Samenwerkingsakkoord (TCA) betreft een ander juridisch akkoord tussen de EU en het VK. Het Europees Parlement heeft de datum voor finale stemming van het Handels- en Samenwerkingsakkoord in de plenaire sessie van het Europees Parlement echter wel opgeschort naar aanleiding van de Britse schending van het Iers Protocol. Het Handels- en Samenwerkingsakkoord werd reeds goedgekeurd in de Commissie Handel en in de Commissie Buitenlandse Zaken van het Europees Parlement. Er zal echter pas een datum gezet worden voor finale ratificatie (stemming in de plenaire sessie) wanneer het VK zijn engagement tot volledige implementatie van het Iers Protocol voldoende heeft aangetoond. In dat licht wordt dus gekeken naar de verdere ontwikkelingen inzake de beloofde *roadmap*. De top Europese Parlementsleden zullen op 22 april opnieuw samenkomen en wellicht zal het verdere proces dan verduidelijkt worden. Het Handels- en Samenwerkingsakkoord dient geratificeerd te worden vóór 1 mei.
5. De formele notificatiebrief die de Commissie heeft gestuurd is een eerste stap in de inbreukprocedure. Dit heeft niet tot gevolg dat er naar een harde grens wordt gegaan tussen Ierland en Noord-Ierland en respecteert bijgevolg het Goede Vrijdagakkoord.

Beide partijen hebben zich altijd heel duidelijk uitgesproken tegen de installatie van een harde grens tussen Ierland en Noord-Ierland. Het Iers Protocol respecteert dit beginsel. Een correcte en volledige uitvoering van het Protocol is dan ook van groot belang en blijft de beste manier om het Goede Vrijdagakkoord te beschermen.

6. De laatste gesprekken tussen beide partijen verliepen in een constructieve sfeer en er is wederzijdse wil om de dialoog verder te zetten. De focus komt nu te liggen op het opstellen van en uitvoeren van de *roadmap*, zodat er op korte termijn naar een correcte en volledige uitvoering van het Protocol wordt gegaan. Om die reden is de kans op escalatie momenteel vrij gering.

Het is onmogelijk te voorspellen of de Britse regering unilateraal tegenmaatregelen zal nemen, en indien wel, op welke manier de Vlaamse sectoren daar hinder van zouden ondervinden. Dit zal uiteraard afhangen van de inhoud en reikwijdte van die potentiële vrijwaringsmaatregelen.